

10. Животко А. Історія української преси. — К., 1999. — С. 387.
11. Черкасенко С. Од видавництва // Найпотрібніші правила правопису з додатком самостійного писання. Підручник для початкових шкіл. — К., 1918. — Ч. 1. — С. 3.
12. Наказ по Міністерству освіти від 30 січня 1919 р. // Освіта (Кам'янець-Подільський). — 1919. — № 4.

In the library series' belated credible possibility of return, "which in recent years, efficient exercises Kiev book" Our culture and science "in cooperation with the Foundation named after Metropolitan Hilarion (Ivan Ohienko), was published collection still published in Ukraine linguistic scientist works.

Key words and word-combinations: Ukrainian language, native language, Ivan King James, spelling, linguistic work, liturgical language, dictionaries, punctuation, language culture.

Отримано: 29.03.2011 р.

УДК 62(092):070(73)=161.2

А. А. Трембiцький

Хмельницький національний університет

ЖИТТЄВІ ШЛЯХИ І ДІЯЛЬНІСТЬ ЮРІЯ ІВАНОВИЧА ОГІЄНКА НА СТОРІНКАХ ЧАСОПИСУ «СВОБОДА»

У статті за матеріалами, оприлюдненими на сторінках україномовного часопису «Свобода», виданні української діаспори в США, висвітлено життєві шляхи і діяльність інженера Юрія Огієнка (1911-1982), другого сина митрополита Іларіона (Івана Огієнка).

Ключові слова та словосполучення: часопис «Свобода», Юрій Огієнко, митрополит Іларіон, Іван Огієнко.

Одним із багатьох завдань, які ставила перед суспільством в ХХ ст. більшовицька ідеологія, було й завдання стерти історичну пам'ять про життя й діяльність багатьох творців української історії та культури. Та попри все в українській історіографії кінця ХХ — початку ХХІ ст. намітилася тенденція репрезентувати визначну постать, або цілу родину чи династію в просторово-часовому вимірі та в сфері особистісно-індивідуального континууму, тобто суцільного, безперервного духовного і матеріального життя й діяльності. Неабиякого значення набуває створення сучасного історичного портрету особистості чи колективного портрету цілого роду (родини), в контексті загального розвитку України, оскільки саме людський вимір є тим головним критерієм, який визначає духовність, потяг до історичної правди.

На думку багатьох українських істориків і краєзнавців, мейнстрім сучасної історичної науки, — це дослідження історії повсякденності, тобто життя наших безпосередніх маленьких предків, а не тільки великих світу цього: королів і полководців. Завдяки цьому, сучасна українська історія стає все більш орієнтованою не на досліджен-

ня української історії «взагалі», як це робилось «радянськими» істориками досі, а на те, щоб зробити її близькою і зрозумілою кожному, замислитися над долею кожного представника українського народу.

До таких представників ми відносимо Юрія Огієнка, другого сина митрополита і професора Івана Івановича Огієнка (2.01.1882 — 29.03.1972) та дружини Івана Огієнка, вчительки Домініки (Домнікії) Данилівни Огієнко (Литвинчук). Батько і мати Юрія обоє родом із містечка Брусилова. На жаль, досить маловідомими є життєві шляхи і діяльність Юрія Огієнка для сучасних українських істориків і краєзнавців. Деякі аспекти цієї проблематики розкрив на сторінках україномовного часопису української діаспори «Свобода» (Нью-Йорк) член і секретар протоколу Управи Товариства Українських Інженерів Америки Ігор Кмета [1] у некролозі «Пам'яті інженера Юрія Огієнка» (1982) [2].

Юрій Іванович Огієнко народився 25 грудня 1911 р. у Києві. Разом із старшим братом Анатолієм дитинство провів у Києві, потім у Кам'янці-Подільському, а після 1920 р. на еміграції в Тарнові та Львові, де в 1922 р. вступив до Української академічної гімназії. В 1925 р. його батько Іван Огієнко був запрошений на посаду професора Варшавського університету і Юрій, у зв'язку з переїздом батьків до Варшави, перейшов до Державної гімназії у Варшаві. Після її закінчення в 1928 р., вступив на «відділ будови самоходів» механічного факультету Варшавської політехніки.

У 1946 р. Юрій Іванович емігрував до Вінніпега (Канада), де влаштувався інженером у газову компанію. Був «дуже шанований як пильний і здібний інженер; до його обов'язків належали складні обрахунки і проекти розбудови газової сітки». Це був початковий період розвитку комп'ютерних технологій, і комп'ютер у «Вінніпегу був лише один, який займав дві кімнати в Манітоському університеті», саме тут Юрій «робив свої обрахунки», адже був єдиним «спеціалістом, що умів програмувати компютер для складних обрахунків попередньо згаданих газових розгалужень». У вільний час Юрій багато допомагав батькові в коректуванні його праць.

У квітні 1969 р. Юрій Іванович переїхав у Нью-Йорк, де «дістав титул і дозвіл професійного інженера на стейт Нью-Йорк і відразу почав працювати в компанії Кон Едісон у відділі розподілу газу». Тут він вступив до Товариства Українських Інженерів Америки (членом *ТУІА одночасно з ним був і Ярослав Січинський, син Володимира Січинського і внук Євфимія Січинського — А. А.*) і «був довголітнім і висококваліфікованим членом, шанованим і любленим своїми колегами. Виконував свої членські обов'язки зразково ... був членом Товариського Суду».

Одружений, дружина Марія [3]. На превеликий жаль, важко захворів і після нетривалої недуги на 71-му році життя 1 травня 1982 р. Юрій Огієнко помер. Похований на українському цвинтарі Святого Андрія в Бавнд Бруку (Нью Джерсі), де поховано й Володимира та Михайлину Січинських, Віктора Приходька та інших визначних поділян.

Враховуючи значення цієї маловідомої статті-некрологу, видрукованої на сторінках часопису «Свобода» про деякі аспекти з життя і діяльності Юрія Огієнка і з метою введення їх у науковий обіг та

надання можливостей широкому колу істориків та краєзнавців використовувати її у своїх дослідженнях, вона подається повністю із збереженням стилю автора.

ДОДАТОК

Інженер Ігор Кмета

Пам'яті інженера Юрія Огієнка¹

Юрій Огієнко народився 25-го грудня 1911 року в Києві, як другий син професора Івана Огієнка і його дружини Домініки. Враз з Анатолієм, старшим братом, провів дитинство в Києві, потім у Кам'янці-Подільському, а пізніше на еміграції в Тарнові та у Львові.

Від дитинства він любив читати; а тому, що мати вчила обох братів вдома рівночасно, він вивчив усі початкові науки один рік раніше, ніж пересічні діти; в чотири роки життя вже читав і писав, а коли скінчив 6 літ, почав уперто вивчати астрономію, а навіть став сам писати «працю» на астрономічні теми і про можливість життя на інших планетах.

У 1922 році вступив до другої класи Української Академічної гімназії у Львові, в 1925 році перейшов до Державної гімназії у Варшаві, коли батько його був покликаний на пост професора Варшавського університету.

На 17-му році життя Юрій вступив на механічний факультет Варшавської Політехніки, на відділ будови самоходів, який і закінчив успішно.

До Канади свято представлений Ю. Огієнко приїхав у 1946 році і знайшов працю в газовій компанії у Вінніпегу. Він був дуже шанований як пильний і здібний інженер; до його обов'язків належали складні обрахунки і проекти розбудови газової сітки. У своїй компанії він був спеціалістом, що умів програмувати компютор для складних обрахунків попередньо згаданих газових розгалужень.

Це був тоді час тільки початків комп'ютерів: в Вінніпегу був лише один, який займав дві кімнати в Манітобському університеті, де Юрій і робив свої обрахування. В Вінніпегу він нострифікував інженерський диплом.

Поза працюю, у вільний час, Юрій допомагав батькові Митрополитові Іларіонові в коректі його видань.

До Нью-Йорку перенісся він у квітні 1969 року. Тут дістав титул і дозвіл професійного інженера на стейт Нью-Йорк і відразу почав працювати в компанії Кон Едісон у відділі розподілу газу.

Рівночасно зі своїм приїздом Юрій вступив до Товариства Українських Інженерів Америки і був довголітнім і високоартісним членом, шанованим і любленим своїми колегами. Виконував свої членські обов'язки зразково і в останньому році свого життя був членом Товариського Суду. Після тяжкої недуги свято представлений Юрій Огієнко відійшов від нас 1-го травня 1982 року на 71-му році життя.

Список використаних джерел:

1. Інж. Ю. Базилевич очолив ТУІА // Свобода. — 1983. — Ч. 108. — 10 червня. — С. 1.

¹ Збережено орфографію видання

2. Інж. Ігор Кмета. Пам'яті інж. Юрія Огієнка / Ігор Кмета // Свобода. — 1982. — Ч. 128. — 10 липня. — С. 3.
3. Подяка // Свобода. — 1982. — Ч. 128. — 10 липня. — С. 3.

The article is based on the material published on the pages of Ukrainian-language newspaper "Svoboda", the publication of the Ukrainian diaspora in the U.S., illuminated the ways of life and work of engineer Yuriy Ogienko (1911-1982), second son of metropolit Ilarion (Ivan Ogienko).

Key words and word-combinations: newspaper "Svoboda", Yuriy Ogienko, metropolit Ilarion, Ivan Ogienko.

Отримано: 2.06.2011 р.

УДК 821.161.2.09:070(73)=161.2

А. М. Трембіцький

*Хмельницький інститут Міжрегіональної
Академії управління персоналом*

ЧАСОПИС «СВОБОДА» (НЬЮ-ЙОРК) ПРО ЖИТТЄВІ ШЛЯХИ І ТВОРЧІ ЗДОБУТКИ МИХАЙЛА ДРАЙ-ХМАРИ

У статті розкрито значення матеріалів, оприлюднених на сторінках україномовного часопису «Свобода», виданні української діаспори в США, про життєві шляхи і творчі здобутки українського поета, літературознавця, перекладача Михайла Драй-Хмари (1889-1939), доля якого пов'язана з Поділлям, та його доньки, відомої дослідниці Оксани Драй-Хмари-Ашер.

Ключові слова: часопис «Свобода», український поет, літературознавець, перекладач Михайло Драй-Хмара, донька Оксана Драй-Хмара-Ашер, Поділля.

Про українського поета, літературознавця, перекладача Михайла Опанасовича Драй-Хмару (28 вересня (10 жовтня) 1889 — † 19 січня 1939) в Україні написали свої літературно-критичні статті В. Іванисенко (1989) [1], І. Заславський (1994) [2], Ю. Шерех (1994) [3]. У 1960 р. накладом дружини поета Ніни Дмитрівни вийшла книжка поезій Драй-Хмари [4], в 1964 р. у Нью-Йорку вийшла його книжка «Поезії», до якої включені твори, опубліковані ним у двадцятій роках, і неопубліковані поезії, збережені завдяки старанням його дружини і доньки Оксани [5, с. 3], пізніше були перевиданні збірки його творів (1969, 1989, 2002) [6; 7; 8]. Про нього подано статті-розвідки в антологіях української поезії та хрестоматіях української літератури та літературної критики ХХ ст. (1985, 1992, 1994, 2001, 2004) [9; 10; 11; 12; 13]. Фрагментарно розкрито його життєві шляхи і творчі здобутки в передмовах до збірників «Драй-Хмара Михайло. Вибране» (І. Дзюба, 1989) [14], «Драй-Хмара Михайло. Літературно-наукова спадщина» (О. Ашер, М. Жулинський, 2002) [15; 16]. Опублікували про нього свої статті в «Літературній Україні» Н. Бондар (1989) [17], П. Василювський (1989) [18], Г. Кочур (1989) [19], В. Брюховецький